

Psykologisk institutt

Eksamensoppgave i PSY2018/PSYPRO4318 Kvalitative forskningsmetoder

Faglig kontakt under eksamen: Anne Iversen

Tlf.: 73 59 19 60

Eksamensdato: 3. juni 2016

Eksamenstid (fra-til): 09:00-13:00

Hjelpemiddelkode/Tillatte hjelpemidler: Ingen

Målform/språk: Bokmål

Antall sider: 2

Kontrollert av:

Dato

Sign

Besvar to (2) av de tre oppgavene nedenfor

1. Gjør rede for diskursanalyse.

Hvordan skiller diskursanalyse seg fra de andre analyseretningene i pensum?

2. Gjør rede for og diskuter likheter og forskjeller i intervju og observasjon som datainnsamlingsmetode.

Legg vekt på utfordringer og styrker ved de to måtene å samle inn kvalitative data på.

3. Gjør rede for Tematisk analyse.

Diskuter styrker og svakheter assosiert med tematisk analyse.

Sensorveiledning - Eksamen i PSY2018/PSYPRO4318

Besvar to(2) av de tre oppgavene nedenfor

1. Gjør rede for diskursanalyse. Hvordan skiller diskursanalyse seg fra de andre analyseretningene i pensum?

Viktige punkt som må eller bør med: Fokus på språk, hva man gjør med språket. Relativistisk posisjon. Språk er ikke refererende, men man «Gjør ting med språket» Potter og Wetherell. Diskursiv psykologi, Austin og talehandlingsteori, Wittgenstein, - språket som verktøykasse. Foucault representerer den andre retningen, FDA med fokus på hva diskursene gjør med menneskene, makt, posisjon, politikk. På slides fra forelesning om DA står det: Hva er diskurs: Menneskelig meningskaping (Wetherell, 2001).

Diskurs er en bestemt måte å snakke om og forstå verden på (Jørgensen & Phillips, 2002).

Alle fenomener er sosialt konstruerte: de blir tillagt mening når vi snakker om de. Diskurser er bygd opp av ord, kategorier, metaforer og forklaringssystemer. Som medlemmer av en kultur er vi sjelden originale (Wetherell, 2001).

Det eksisterer ikke én sann virkelighet. Vi kan ikke få tilgang til «sann» og «objektiv» kunnskap om verden. En kritisk tilnærming til tatt-for-gitt kunnskap, Historisk og kulturell spesifisitet. Gjensidig forhold mellom språk og handling. Historikk DA: Kognitivismen 50-t

Informasjonsprosesserings teorier, 1950-tallet -> forskere begynte å studere språk som noe annet enn utvetydige tegn som nøytralt overføres mellom folk.

Wittgenstein: språk gjør mer enn å representere ting.

Austin: speech act theory -> språk sees som en sosial handling.

Når vi sier noe, kan vi si det på en spørrende, kommanderende, advarende osv. måte. Måten vi sier noe på har en konsekvens. Forskning på diskurs – rask vekst på 60- og 70-tallet. Særlig innenfor historie, sosiologi, filosofi, lingvistikk. 80-tallet: mer anvendt innen psykologi.

Potter & Wetherell (1987): «Discourse and social psychology: Beyond attitudes and behavior». Utofordret psykologiens tradisjonelle syn på tanker, følelser og holdninger som subjektive representasjoner. Michel Foucault (1926-1984). Hva anses som «sannhet» i en bestemt historisk epoke? Ett diskursivt rammeverk kan ha høyere status og autoritet enn andre diskurser, gjennom sosial, politisk og historisk innflytelse. Hvilke virkelighetsforståelser som dominerer er skiftende – diskurser er i konstant kamp med hverandre for å definere virkeligheten. Dominante diskurser er ikke enerådende, men er mer etablert som meningsystem. Alternative diskurser eksisterer.

SPRÅKETS ROLLE DEN VIKTIGSTE FORSKJELLEN MELLOM GT og DA (spesielt klassisk GT og DA). Foucauldiansk diskursanalyse (insp. av Foucault), Kritisk diskursanalyse (Parker): Diskurser muliggjør og begrenser hva som kan sies, hvem som kan si hva og hvor og når ting kan sies. Hegemoniske/dominerende diskurser

Forskningsspørsmål: Hva karakteriserer de diskursive verdenene folk bor i og hvilke implikasjoner har dette for handlingsrom/måter å være på?

Moderat relativisme: referer til en pre-eksisterende (diskursiv) virkelighet utenfor teksten.

Diskursiv psykologi (Potter, Wetherell)

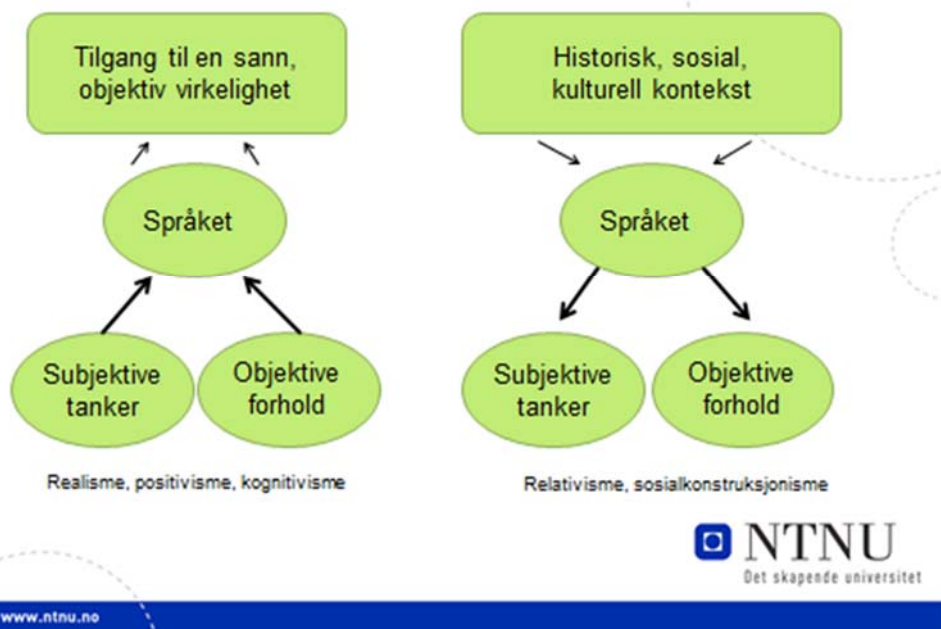
Språkstrategier: hvordan språket anvendes i sosial interaksjon for å oppnå noe.

Forskningsspørsmål: Hvordan bruker deltakere språket for å oppnå noe i sosial interaksjon?

Radikal relativisme: opptatt av virkeligheten som er konstruert i akkurat DENNE sosiale konteksten.

Ikke forventet at alt nevnt over er med. DA er en metodologi mer enn en metode, - ulike retninger innad. Relativist-ståsted. Skiller seg fra de andre retningene i sitt syn på at språk ikke bare refererer til noe, men gjør noe. Kritiserer andre tilnærminger for å ha et naivt syn på språk.

12

NB: det er ikke forventet at studentene har med alle punktene som er nevnt ovenfor. De er kun oppgitt for at sensor skal få et overblikk over hva som er tatt for seg på forelesning.

2. Gjør rede for og diskuter likheter og forskjeller i intervju og observasjon som datainnsamlingsmetode. Legg vekt på utfordringer og styrker ved de to måtene å samle inn kvalitative data på.

Viktige punkt som må med:

Begge deler er kilder til kvalitative data, men om de blir for strukturerte, vil de ikke gi gode kvalitative data. Selv om det ikke er forventet at studentene skal gi en beskrivelse av historikken bak intervjuet er det viktig å påpeke hvilken sentral rolle intervjuet har i kvalitativ forskning.

Både når det gjelder observasjon og intervju er det viktig å påpeke de ulike variantene av metodene, eller i alle fall påpeke at det ikke er kun EN måte å gjøre intervju/observasjon på. Også viktig at begge innsamlingsmetodene resulterer i tekst. En styrke om de påpeker at ulike former intervju egner seg til ulike typer analyser.

Utfordringer knyttet til intervju bør ta utgangspunkt i pensum, og spesielt hva som er vektlagt på forelesning. (Forelesningsslides om intervju og observasjon kan videre-sendes). Maktrelasjon, fordommer/forutinntatthet, samt også praktiske problemer (dårlig kvalitet på lydopptak osv) kan inkluderes. Andre utfordringer ved intervju er at det ikke alltid lar seg gjøre. Fra slide fra obs: «Mennesker med store belastninger:

Døende/alvorlig syke. Kommunikasjon er vanskelig: Hørselsproblemer, demens, små barn. Sosialt uakseptable sammenhenger: Stoffmisbruk, prostitusjon, kriminalitet.».

Deltagende-ikke deltagende, struktur-naturlig. Kort historikk, antropologi.

Utfordringer knyttet til de ulike typene, utfordringer ved notater, innpass, etikk, osv. Se slides fra forelesning.

Både observasjon og intervju er blitt vektlagt i praktiske øvelser og det er en fordel om studentene kan inkludere egne erfaringer når utfordringer beskrives.

3. Gjør rede for Tematisk analyse. Diskuter styrker og svakheter assosiert med tematisk analyse.

Viktige punkt som må med:

Braun & Clarke sin artikkel bør nevnes. Braun, V. & Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3 (2), 77-101.

Gir en beskrivelse av hvordan dette kan gjøres i praksis, samt kriterier for evaluering

Bakgrunn fra innholdsanalyse. Fleksibel metode, kan brukes på ulike typer data.

Har ikke hatt klare talspersoner, mindre kjent. Misforstått som en «simpler» analyse.

Skiller mellom induktiv og deduktiv metode.

Fra Slide: «Analyse av tekst for å identifisere tema». Et mulig utspring i kvantitative metoder. Content analysis (Berelson) 1951 «Content analysis in communication Research.

Tematisk analyse har hatt lav status og dårlig markedsføring. Mangel på kjente talskvinner/menn. Fordeler:

Table 3: Advantages of Thematic Analysis

Flexibility.

Relatively easy and quick method to learn, and do.

Accessible to researchers with little or no experience of qualitative research.

Results are generally accessible to educated general public.

Useful method for working within participatory research paradigm, with participants as collaborators.

Can usefully summarise key features of a large body of data, and/or offer a 'thick description' of the data set.

Can highlight similarities *and* differences across the data set.

Can generate unanticipated insights.

Allows for social as well as psychological interpretations of data.

Can be useful for producing qualitative analyses suited to informing policy development.

Table 1: Phases of Thematic Analysis

Phase	Description of the process
1. Familiarising yourself with your data:	Transcribing data (if necessary), reading and re-reading the data, noting down initial ideas.
2. Generating initial codes:	Coding interesting features of the data in a systematic fashion across the entire data set, collating data relevant to each code.
3. Searching for themes:	Collating codes into potential themes, gathering all data relevant to each potential theme.
4. Reviewing themes:	Checking in the themes work in relation to the coded extracts (Level 1) and the entire data set (Level 2), generating a thematic 'map' of the analysis.
5. Defining and naming themes:	Ongoing analysis to refine the specifics of each theme, and the overall story the analysis tells; generating clear definitions and names for each theme.
6. Producing the report:	The final opportunity for analysis. Selection of vivid, compelling extract examples, final analysis of selected extracts, relating back of the analysis to the research question and literature, producing a scholarly report of the analysis.

Fallgruver ved TA: At ikke all data blir analysert. At man bruker spørsmålene (e.g. i guiden) som tema, Svak/lite overbevisende analyse, Mismatch mellom data og analytisk påstand, Mismatch mellom forskningsspørsmål og type tematisk analyse

NB: det er ikke forventet at studentene har med alle punktene som er nevnt ovenfor. De er kun oppgitt for at sensor skal få et overblikk over hva som er tatt for seg på forelesning.

Fra slide: Oppsummering TA

- Tematisk analyse har tidligere manglet klare talspersoner og hatt lavere status enn GT, IPA, DA
- Artikkelen til Braun og Clarke banebrytende
- TA er en tilgjengelig metode

- TA er IKKE en simplere versjon av GT
- Har begrensninger når det gjelder teoribygging, enkeltindivider, og fokus på hvordan språket brukes.
 - Fleksibel metode som kan bli brukt innenfor flere epistemologiske ståsted og på mange ulike forskningsspørsmål